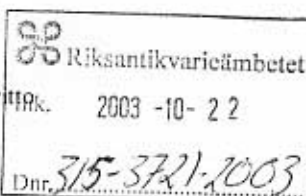

Köpings kommun
Kommunstyrelsen
731 85 Köping

inkl. delgivningskvitt

**Byggnadsminnesförklaring av Nyströmska gården, Hermod 1 och 2,
Köpings socken, Köpings kommun, Västmanlands län**
(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen förklarar, enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen mm (KML), Nyströmska gården med tillhörande byggnader på fastigheterna Hermod 1 och 2 som byggnadsminne. Byggnaderna är markerade som nummer (1-5) på bifogad karta.

Med stöd av 3 kap 2 § KML meddelar Länsstyrelsen samtidigt följande skyddsföreskrifter:

1. Byggnaderna (1-5), markerade på kartan, får inte flyttas eller rivas, vare sig till sin helhet eller delar därav.
2. Byggnaderna (1-5) får inte byggas till, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
3. Byggnadernas (1-5) stommar får inte rivas, byggas om eller ersättas med andra material.
4. I byggnad (5) får planlösningen inte ändras.
5. I byggnad (5) får fast inredning inte borttagas, flyttas eller på annat sätt förändras. Till fast inredning räknas t ex dörrar, fönster, kakelugn och maskinell utrustning som rem-transmission, fanerpress, hyvelbänkar, maskinhyvel, såg- och bormaskiner m.m.
6. Byggnaderna (1-5) skall i samråd med Länsstyrelsen underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att de kulturhistoriska värdena inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.
7. Det i bilagan markerade skyddsområdet får inte ytterligare bebyggas eller förändras utan tillstånd från Länsstyrelsen. Området skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets karaktär och utseende inte förvanskas.

Redogörelse för ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Nyströmska gården väcktes den 2 juni 1981 av Västmanlands läns museum.

2003-10-24
Köpings kommun - BM-reg. A2/1/2

\\zenilano1\SBM\Cöppna\Nyströmska\Beslut.doc

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telex	E-mail
721 86 VÄSTERÅS	V. Ringvägen 1	021-19 50 00	021-19 51 35	lansstyrelsen@u.lst.se

Länsstyrelsen underrättade den 15 juni 1981 inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistret, enligt 3 kap 8 § KML.

Länsstyrelsen har i olika omgångar utarbetat förslag till skyddsföreskrifter som kommunicerats med berörda parter.

Västmanlands läns museum utarbetade 1994 en byggnadsminnesutredning om Nyströmska gården, (bilaga 2).

Länsstyrelsen gjorde den 27 mars 2003 en besiktning av Nyströmska gården i syfte att avsluta ärendet. Ett möte med företrädare för Länsstyrelsen och representanter för Köpings kommuns byggnadsnämnd hölls den 25 juni 2003, då skyddsföreskrifterna diskuterades. Förslag till skyddsföreskrifter kommunicerades till fastighetsansvarig i Köpings kommun.

Länsstyrelsen skickade den 2 juli 2003 en remiss på skyddsföreskrifter och motivering för en byggnadsminnesförklaring av Nyströmska gården till Köpings kommun, Köpings museum, Nyströmska gårdens vänner, Västmanlands läns museum samt Riksantikvarieämbetet. Samtliga remissinstanser inkom med svar som tillstyrkte en byggnadsminnesförklaring.

Nyströmska gårdens vänner som inkom med svar den 6 augusti 2003 tillstyrkte en byggnadsminnesförklaring. Föreningen erinrade om att handikapprampen inte borde ingå i skyddsområdet och önskade att byggnaderna 6, 7 och 8 fick ett starkare skydd än förslaget förespråkade.

Västmanlands läns museum inkom med svar den 14 augusti 2003. Länsstyrelsen föreslog att byggnaderna 6, 7 och 8 omfattades av punkt 1 och 2 i skyddsföreskrifterna.

Köpings museum inkom med remissvar den 14 augusti 2003. De tillstyrkte en byggnadsminnesförklaring med en erinran om att skyddsområdet inte borde innefatta handikapprampen och åpromenaden, som inte fanns med på den bilagda kartan. Vidare önskade de ett förtydligande om att kulturnämnden enligt ett beslut i kommunstyrelsen ansvarar för snickeriets invändiga utformning, verksamhet samt inventarierna.

Riksantikvarieämbetet tillstyrkte en byggnadsminnesförklaring den 15 augusti 2003.

Kommunstyrelsens arbetsutskott inkom den 8 september 2003 med beslut om att tillstyrka en byggnadsminnesförklaring under förutsättning att Köpings museums synpunkter beaktades.

Länsstyrelsen beställde den 22 augusti 2003 en uppdaterad karta över de aktuella fastigheterna av Metria, Köpings kommun. Kartan levererades den 30 september 2003 och Köpings museum godkände kartan med skyddsområde den 1 oktober 2003.

Motivering

Bakgrund

Nyströmska gården uppfördes i mitten av 1800-talet och är belägen mellan Köpingsån och hörnet Östra Långgatan och Karlbergsgatan. Gården ligger inom Köpings medeltida stadskärna, och stadens hamn var under en period av medeltiden förlagd till gårdens nuvarande plats. Fastigheten Hermod 1 var fram till 1600-talets mitt kaplansgård. Fastigheten Hermod 2 var bebyggd under medeltiden och var 1814-1979 snickargård i fem generationer.

Idag ägs gården av Köpings kommun och kommunens kulturnämnd ansvarar för den invändiga utformningen, verksamheten samt för alla inventarier i snickeriverkstaden. Samtliga föremål är inventerade, katalogiserade, digitaliserade och ingår i Köpings Museums samlingar.

Beskrivning

Nyströmska gården är representativ för svenska städers bebyggelse från förindustriell tid. Denna typ av stadsgård hade boningshus i gatulinjen och kring gårdsplanen fanns en mångfald av uthusbyggnader.

Boningshuset (1), på Hermod 1, är uppfört vid 1800-talets början. Det är timrat i en våning och har stående gulvit oljemålad locklistpanel samt lövsågade, vita fönsterfoder. Byggnaden inrymde handelsbod under 1800-talet. En farstu tillbyggdes omkring 1860-75 och byggnadens interiör fick ny fast inredning på 1940-talet. Samtliga uthus är bevarade, alla uppförda under 1800-talet. Förutom ett f d bryggghus (4) av tegel med slätputsfasad och en timrad vedbod (2) finns även ett avträde av resvirke (3).

Snickeriverkstaden (5), på Hermod 2, är en envåningsbyggnad vars äldsta del mot ån uppfördes 1871 i timmer och med tegeltak. Tillbyggnaderna mot gården från 1887 och 1904 är av tegel och med plåttak. Snickeriverkstaden har grå spritputsfasad och sexlufts-fönster. Ursprungligen fanns en bostad vilken successivt från 1870-talet togs i anspråk för snickeriet. Fullt utbyggd omfattade snickerifabriken fyra verkstadslokaler och ett kontor. Byggnaden har bibehållit den fasta inredningen såsom dörrar, fönster, lister och kakelugn. Även maskinell utrustning som exempelvis hyvelbänkar samt remtransmissioner med en äldre elmotor är bevarade. Till detta tillkommer lösa inventarier som tillhört snickeriet exempelvis verktyg, gjutformar, trämodeller och ritningar. Byggnaden används idag som snickerimuseum.

Gathuset och fem uthus vid den tidigare helt kringbyggda gården förstördes, helt eller delvis, av två bränder 1988-89. Byggnaderna (6, 7 och 8) är idag delvis återuppbbyggda på bevarade grund- och källarmurar och med delar av de ursprungliga stommarna. Genom färgsättning och exteriör detaljutformning har man med stor trovärdighet återskapat byggnadernas utseende före branden. Då byggnaderna är återuppförda anser Länsstyrelsen att de inte bör ha samma skyddsnivå som de ursprungliga byggnaderna. De återuppförda byggnaderna är dock mycket viktiga för gårdens helhetsmiljö och har ett stort pedagogiskt värde och ingår därför i skyddsområdet.

Kulturhistorisk värde

Hermod 1 är den enda kvarvarande ågården i Köping. Gården ligger i anslutning till prostgården och utgör stadsbildmässigt och kulturhistoriskt en synnerligen värdefull del av staden.

Snickeriet, på Hermod 2, med sin välbevarade inredning avspeglar köpingsbygdens framstående snickartraditioner med tillverkning av fanerade möbler, i synnerhet alrotsmöbler. Byggnaden har ett högt kulturhistoriskt värde som en teknikhistoriskt unikt bevarad verkstadsmiljö. Den ger en bild av snickerihantverkets utveckling under mer än hundra år. Nyströms snickerifabrik ingår i en industrihistoriskt värdefull miljö kring Köpingsån, även omfattande f d kronobränneriet och Köpings mekaniska verkstad.

Nyströmska gården är ett unikt exempel på en intakt snickarverkstad i en välbevarad ågårdsmiljö. Genom sina höga teknikhistoriska, byggnadshistoriska, miljöskapande och pedagogiska värden uppfyller Nyströmska gården väl kraven i 3 kap 1 § KML – ”synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde” – för att förklaras som byggnadsminne.

Övriga upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd ifråga om underhåll. Även Västmanlands läns museum kan rådfrågas.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Enligt 3 kap 21 § KML gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten enligt bilaga 3 (formulär 22).

I ärendets slutliga handläggning har deltagit
landshövding Mats Svegfors, beslutande, och
antikvarie Anna Olsfelt, föredragande, samt
länsassessor Torsten Eriksson och
länsantikvarie Birgitta Cedenhag

Mats Svegfors

Anna Olsfelt

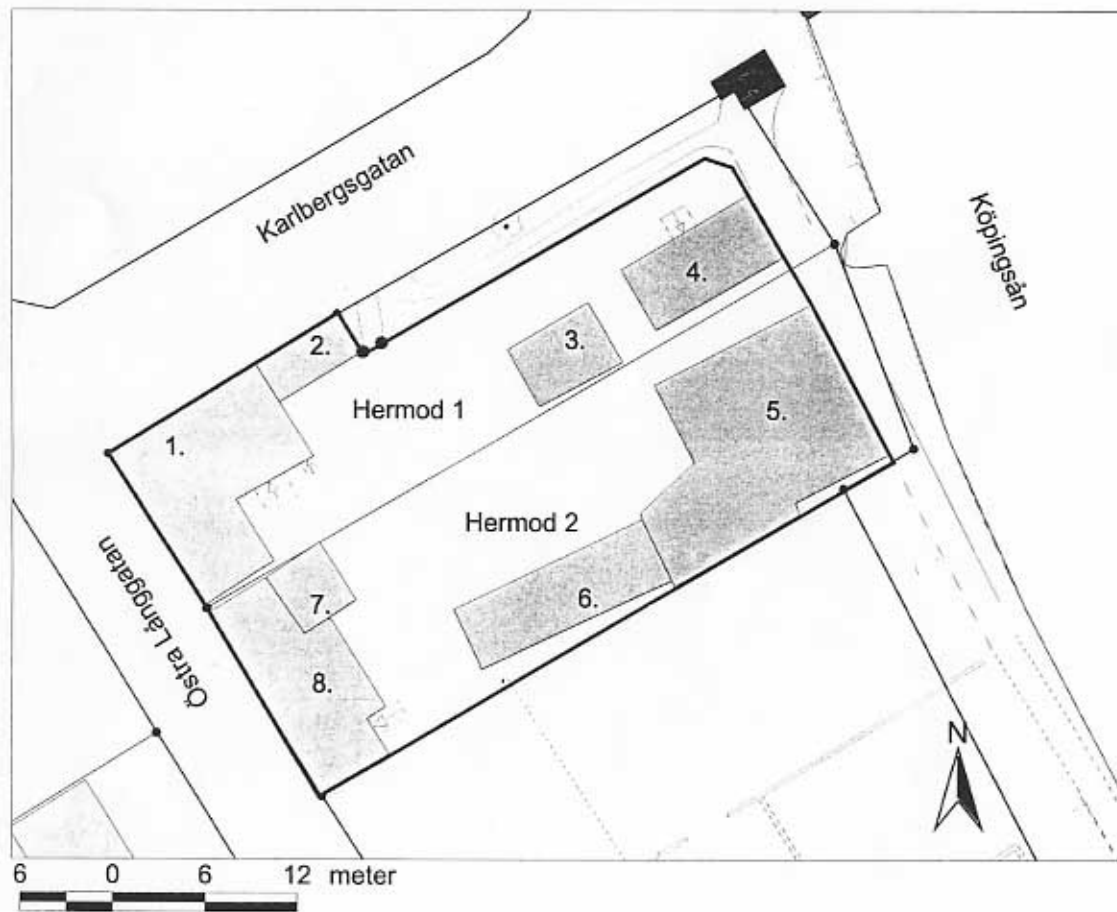
Bilaga:

1. Situationsplan med skyddsområdet för byggnadsminnet
2. Byggnadsminnesutredning
3. Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut, (formulär nr 22)

Kopia till:

Riksantikvarieämbetet
Lantmäterimyndigheten, Västmanlands län, DRK
Lantmäterimyndigheten, Köpings kommun
Byggnadsnämnden, Köpings kommun
Kultur- och fritidsnämnden, Köpings kommun
Köpings museum
Nyströmska gårdens vänner
Västmanlands läns museum
Tekniska museet
Lst: Lh, SbE, RÅ

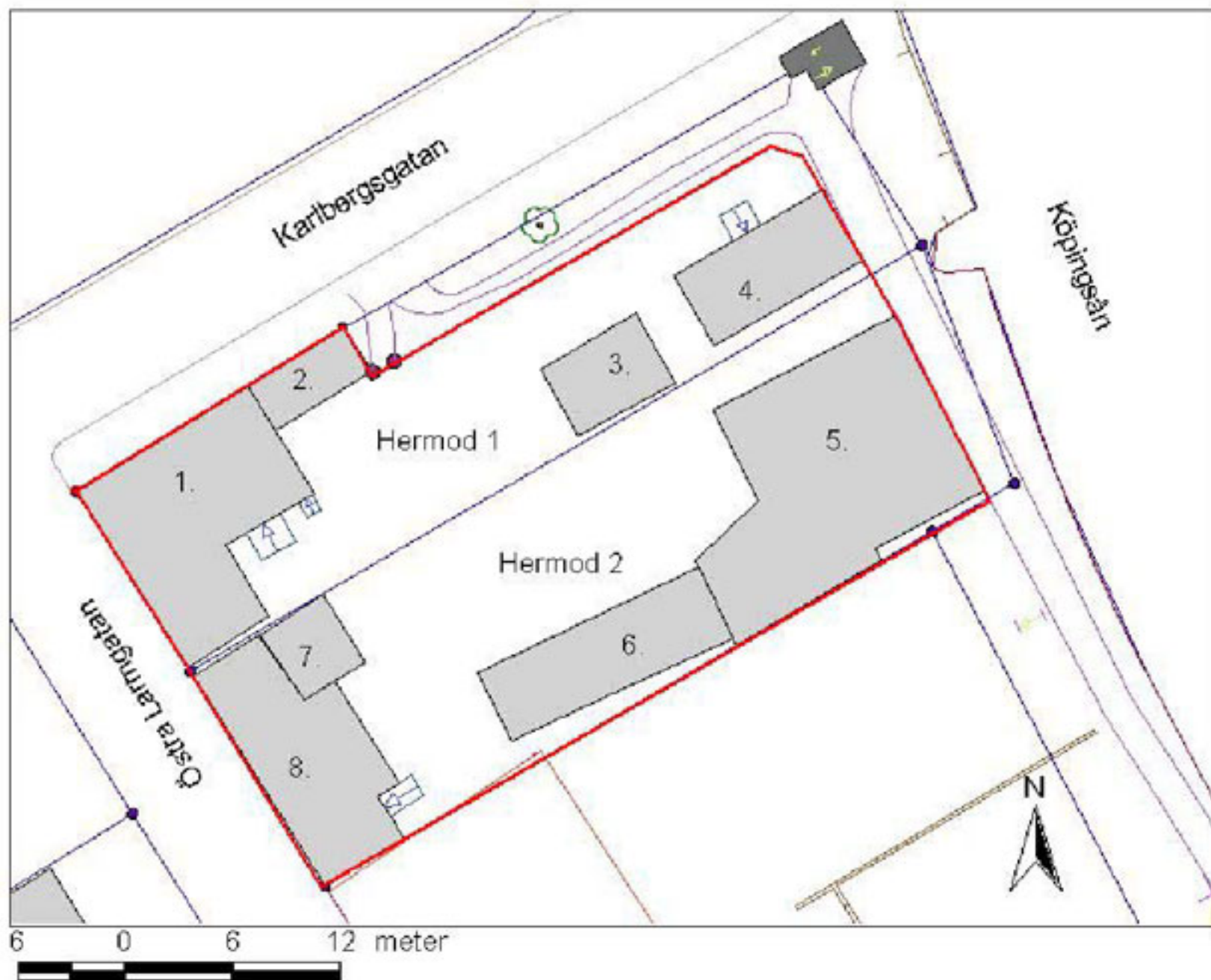
Skyddsområde för byggnadsminnet Nyströmska gården, Hermod 1 och 2, Köpings socken, Köpings kommun, Västmanlands län

∩ Markerar skyddsområde
för byggnadsminnet

1. Bostadshus
2. Vedbod
3. Avträde
4. F.d. brygghus
5. Snickeriverkstad
6. Fähuslänga
7. Trapphus
8. Bostadshus

Skyddsområde för byggnadsminnet Nyströmska gården, Hermod 1 och 2, Köpings socken, Köpings kommun, Västmanlands län

 Markerar skyddsområde för byggnadsminnet

1. Bostadshus
2. Vedbod
3. Avtråde
4. F d. bryggghus
5. Snickeriverkstad
6. Fåhuslänga
7. Trapphus
8. Bostadshus